

ample og uklare. Det hebdet i Adressen, at „da der er Trang til enhver Vaabendygtig, er det ikke alene Rigsdagens Ret, men endog dens Pligt, at gjøre de fornødne Skridt til, at de bestaaende Miliceforhold maae blive saaledes ordnede, at de ikke mere træde hindrende i Veien for, at vort vaabendygtige Mandskab i Farens Stund lovligt kan kaldes til at gjøre sin Pligt som danske Soldater.“ Med Hensyn til dette Spørgsmaal, hvad der kunde kaldes „det vaabendygtige Mandskab, der burde kaldes til Landets Forsvar“, er det uimodsigeligt, at der derom finder meget deelte Meninger Sted. Den Adresse, som jeg har havt den Ære at indbringe, kan ikke siges at have et saadant Antal Underkrifter, at den bør gjælde for at være et Udtryk for den største Deel af Befolkningens Mening. Underkrifternes Antal er ikke over 150, og der er her i sin Tid om lignende Spørgsmaal kommet Adresser fra Bornholm, hvor Underkrifternes Antal er naaet til over 2,000. Det gaaer saaledes ikke an at ville henvise til denne Adresse som et Udtryk for, hvad der er den almindelige og eenstemmige Mening paa Den. Det er mig til lige bekendt, at der fra forskjellige Sider, netop i Modsetning til denne Adresse, er fremkommet Udtalelser, som gaae ud paa, at medens Bornholmerne ganske vist i høi Grad kunde ønske, at deres unge Mandskab, det vil sige, det 22, 23 og 24aarige, blev kaldet til at gjøre Tjeneste under Fanerne og deeltage lige med Landets øvrige Sønner i Forsvaret, saa vilde det vække den største Misfornøielse blandt dem, hvis man gik høiere op og tog de Aldersklasser, der kunne betragtes som allerede havende stiftet Familie og værende Forsørgere for flere eller Færre. Man har endogsaa i denne Henseende henviist til, at man ikke ved Septemberloven af 1848 tog paa eengang alle de Aldersklasser af det hidtil værnefrie Mandskab, som var til Tjeneste af det værnepligtige Mandskab, men indskrænkede sig til at tage netop de Aldersklasser af de hidtil privilegerede Stænder, som nu maatte falde for Udskrivning, og

dette er unægtelig en Analogie, som man ikke ganske kan afvise. Imidlertid forekommer det mig paa den anden Side ganske klart, at man ingenlunde tør afgjøre denne hele Sag efter de Anstuelser, som maatte næres paa Bornholm. Jeg seer Sagen ikke fra noget bornholmsk, men fra et dansk Standpunkt, og der siger jeg da, at det er aldeles utilbørligt; at der, efter at alle andre Privilegier ere faldne sammen, Privilegier, der ere lige saa gode i deres Oprindelse og erhvervede paa en lige saa hæderlig Maade, som de bornholmske, desuagtet er bevaret et saadant Privilegium for Bornholm, der i denne Tid berører Staten en Deel af Forsvaret, som kan anslaaes til omtrent et Regiment, og for en Hær som vor er et Regiment ikke nogen ringe Styrke. Dette sidste er et af de Spørgsmaal, hvorom der findes forskjellige Meninger, men saa meget er sikkert, at man har anslaaet den aarlige Tilgang af udskrivningspligtigt Mandskab paa Bornholm til 150 Mand, og dersom man altsaa havde dette for samtlige Aldersklasser, der nu gjør Tjeneste fra andre Landsdele, saa vilde man have en Styrke, som vilde overstige den, som et Regiment i Reglen har, hvilket er under 2,000 Mand, som oftest kun 16 à 1700; dersom der som her fandtes 16 Aars værnepligtigt Mandskab paa Bornholm, kan der ikke være Spørgsmaal om, at der vilde kunne præstere et bornholmsk Regiment. Det er ikke min Mening, jeg her henviser til, men er de forskjellige Forfattere, som have skrevet om dette Spørgsmaal; navnlig er der f. Ex. Kapt. Lønborg, som i Tidsskrift for Krigsvæsen i Aaret 1856 har givet en Skildring af Dens Forsvarsvæsen, som er indbegaaet af Rigsdagsmanden for Bornholms anden Valgkreds (Dam) i et andet Skrift, hvori jeg dog ikke mindes, at han har gjort nogen Indsigelse imod det Punkt, at Styrtten paa Bornholm vilde beløbe sig til, hvad jeg nævnte, og feiler jeg ikke meget, da har ogsaa nuværende Generalmajor Baggesen i et Skrift, ligeledes rettet imod Lønborgs, anerkjendt Rigtigheden af, at